TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Lãnh đạo Cục Hải quan chỉ rõ nguyên nhân khiến tình hình buôn lậu vẫn… ‘phức tạp’

18:07 24/07/2026

Theo ông Lưu Mạnh Tưởng, Phó Cục trưởng Cục Hải quan, Bộ Tài chính, trong 6 tháng đầu năm 2026, tình hình buôn lậu, gian lận thương mại và vận chuyển trái phép hàng hóa qua biên giới tiếp tục diễn biến phức tạp, với phương thức, thủ đoạn ngày càng tinh vi, có tổ chức và mang tính xuyên quốc gia.

Cụ thể, ông Lưu Mạnh Tưởng, Phó Cục trưởng Cục Hải quan cho hay: Nếu như trước đây, các đối tượng chủ yếu tập trung vào hoạt động buôn lậu truyền thống, thì hiện nay đã chuyển mạnh sang lợi dụng sự phát triển của thương mại điện tử xuyên biên giới, dịch vụ logistics, chuyển phát nhanh, hàng quá cảnh và các chính sách tạo thuận lợi thương mại để che giấu hành vi vi phạm.

Qua công tác kiểm soát, lực lượng hải quan ghi nhận nhiều xu hướng đáng chú ý. Đơn cử, các đối tượng không chỉ khai sai tên hàng, mã số HS, trị giá, xuất xứ hay lợi dụng loại hình gia công, sản xuất xuất khẩu, quá cảnh để trốn tránh sự kiểm tra của cơ quan chức năng, mà còn có xu hướng kết hợp nhiều hành vi vi phạm trong cùng một lô hàng như giả mạo nhãn hiệu, giả mạo xuất xứ, gian lận thuế và vi phạm chính sách quản lý chuyên ngành.

Công chức ngành Hải quan kiểm tra hàng hóa vi phạm. Ảnh: customs.gov.vn

Đặc biệt, đã xuất hiện nhiều vụ việc lợi dụng Việt Nam làm địa bàn trung chuyển hàng giả hoặc giả mạo xuất xứ Việt Nam để xuất khẩu sang nước thứ ba, ảnh hưởng trực tiếp đến uy tín hàng hóa Việt Nam và môi trường đầu tư, kinh doanh của đất nước.

Theo thống kê, trong 6 tháng đầu năm 2026, toàn ngành Hải quan đã phát hiện, bắt giữ và xử lý 11.418 vụ, trị giá hàng hoá vi phạm ước tính đạt 9.926,2 tỷ đồng; khởi tố 7 vụ và chuyển khởi tố 70 vụ; số thu ngân sách từ xử phạt vi phạm hành chính 611,1 tỷ đồng. “Những con số này trước hết phản ánh mức độ phức tạp của tình hình buôn lậu, gian lận thương mại hiện nay và áp lực rất lớn đặt ra đối với công tác quản lý nhà nước về hải quan”, Phó Cục trưởng Lưu Mạnh Tưởng chia sẻ.

Ông Lưu Mạnh Tưởng đánh giá, có ba nguyên nhân chính dẫn đến tình hình trên:

Thứ nhất, hoạt động thương mại quốc tế tiếp tục tăng trưởng, chuỗi cung ứng toàn cầu ngày càng mở rộng, tạo điều kiện thuận lợi cho lưu chuyển hàng hóa nhưng cũng làm gia tăng nguy cơ các đối tượng lợi dụng để thực hiện hành vi buôn lậu và gian lận thương mại.

Thứ hai, các đường dây buôn lậu hiện nay được tổ chức chuyên nghiệp hơn, có sự câu kết giữa các đối tượng trong và ngoài nước, tận dụng công nghệ số, sử dụng doanh nghiệp "bình phong", chia nhỏ lô hàng, thay đổi tuyến vận chuyển và liên tục điều chỉnh phương thức hoạt động nhằm né tránh sự phát hiện của cơ quan chức năng.

Ông Lưu Mạnh Tưởng, Phó Cục trưởng Cục Hải quan phát biểu tại Hội nghị Sơ kết công tác 6 tháng đầu năm và triển khai nhiệm vụ 6 tháng cuối năm 2026 của Chi cục Điều tra chống buôn lậu. Ảnh: customs.gov.vn

Thứ ba, trong quá trình cải cách thủ tục hành chính, tạo thuận lợi thương mại và hội nhập quốc tế, một số cơ chế, chính sách vẫn bị các đối tượng lợi dụng để thực hiện hành vi vi phạm.

Điều đó đặt ra yêu cầu lực lượng hải quan phải không ngừng hoàn thiện cơ chế quản lý, nâng cao năng lực phân tích, dự báo, quản lý rủi ro và kịp thời kiến nghị khắc phục những sơ hở của chính sách.

Lãnh đạo Cục Hải quan nhấn mạnh, buôn lậu và gian lận thương mại là thách thức mà hầu hết các quốc gia có hoạt động thương mại quốc tế đều phải đối mặt. Điều quan trọng không phải là buôn lậu có xảy ra hay không, mà là năng lực phát hiện, ngăn chặn và xử lý của các lực lượng chức năng.

"Mục tiêu xuyên suốt là phát hiện từ sớm, ngăn chặn từ xa, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm, đồng thời bảo đảm môi trường thương mại minh bạch, lành

mạnh và không để Việt Nam trở thành địa bàn trung chuyển của buôn lậu, hàng giả và hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ”, Phó Cục trưởng Lưu Mạnh Tưởng khẳng định.

Theo thống kê của Cục Hải quan, trong 6 tháng đầu năm 2026, tình hình buôn lậu, gian lận thương mại và vận chuyển trái phép hàng hóa qua biên giới tiếp tục có diễn biến phức tạp. Trên tuyến đường biển vẫn là tuyến trọng điểm, với 6.395 vụ, chiếm khoảng 56% tổng số vụ phát hiện, bắt giữ và xử lý của toàn ngành, tăng 2.068 vụ (47%) so với cùng kỳ năm 2025.

Tuyến đường bộ, phát hiện 3.388 vụ, chiếm 29,6% tổng số vụ, tăng 335 vụ (10,9%) so với cùng kỳ năm 2025. Các đối tượng tiếp tục lợi dụng chính sách tạo thuận lợi trong hoạt động xuất nhập khẩu và chính sách cư dân biên giới để vận chuyển trái phép hàng hóa.

Đối với tuyến hàng không, lực lượng đã phát hiện 539 vụ, chiếm gần 4,7% tổng số vụ, tăng 73 vụ (15,6%) so với cùng kỳ năm 2025. Bên cạnh đó, tình trạng vận chuyển trái phép vàng qua đường hàng không vẫn diễn biến phức tạp do chênh lệch giá vàng trong nước và thế giới.

Với tuyến chuyển phát nhanh, bưu chính, cơ quan hải quan đã phát hiện 863 vụ, chiếm 7,55% tổng số vụ, tăng 23 vụ (5,6%) so với cùng kỳ năm 2025. Các đối tượng tiếp tục lợi dụng thương mại điện tử và dịch vụ chuyển phát nhanh để vận chuyển hàng giả, hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ và hàng hóa không rõ nguồn gốc.

Đối với các lĩnh vực trọng điểm, trong 6 tháng đầu năm, lực lượng hải quan đã phát hiện 71 vụ vi phạm về hàng giả, hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ (tăng 77,5%) so với cùng kỳ năm 2025), trị giá vi phạm trên 24 tỷ đồng. Trong đó số vụ việc có dấu hiệu vi phạm pháp luật hình sự là 5 vụ.

Tuấn Ngọc